Усули хоким бар равобити бейни дорул ислом бо дорул куфр.

(бахши 12).

Дар ин заминайи мушаххас ба сурати муфассал дар жилди дувум ва севум китоби "равобити мутақобили ислом ва дини секуляризм" сухбат шуда ва дар инжо ба сурати мухтасар ба ин усул ишора мекунем. Иншааллох.

Дар дохили хукуматхойи мовжуд дар дорул ислом ва дорул куфр находхойи вужуд дорандки сохтайи зехни башар ва самарайи тажрубиёт ва илми моддийи инсон хастанд ва ин находхо нез маъмулан жихати тасхили муносабатхойи ижтимоий ва тахкими қавонин ва пиёда кардани ахдофики барои он сохта шуданд руба такомул буданд.

Ба унвони мисол дар масоили иқтисодий находи девон ба унвони ек абзор тавассути эронийхо сохта мешавад ва тавассути Умар ибни Хаттоб розиаллоху анху пазирофта шуда ва зимни рафъи маъойиби он такомул дода мешавад ва ба хамин тартиб ин находи иқтисодий тағйир ва тахаввулоти зиёдийро ба худ дида то ба замони хозир расида аст.

Дар ин сурат ин находхойи амниятий, қазоий, санъатий, низомий, омузиший, рифохий, хадамотий, бехдоштий, шахрисозий, таблиғий, кишоварзий, тужжорий ва .... дохили хукуматийро ба рохати метавон хамчун тамоми абзорхойи дигар дасткорий кард, ва мутаносиб бо қавонини шариати аллох агар осори номатлуби доранд ин осори номатлубро бардошт, ва агар хохони осори бехтари хастем метавонем ба онхо чизхойиро изофа кунемки моро

ба осор ва ахдофи мовриди назари шариати аллох бирасонад; албатта дар тамоми кишвархо ислохоти қавонини находхо анжом мегирад ва истефода аз тажрубиёти кишвархойики ин моделхоро ба кор гирифтанд бисёр арзишманд аст.

Дар ин сурат ин находхо мисли аслаха ё мошин ва хар василайики тавассути башар сохта мешаванд дар холи тағйир ва такомул хастанд, ва метавонанд дар ихтиёри ек тафаккур ва ақида қарор гиранд, ва ин ақида ва фикр хамчун ек абзор аз онхо истефода мекунад.

Холо ин хукумати исломийки намояндайи " дорул ислом" ва мужрийи " қонуни шариати аллох" буда ва инхамма находхойи мухталифро дар даруни худ жой дода аст худи он хам қолибхойи мухталифи дорад. Яъни мумкин аст хукумати шўройии " хилафату ала минхажин нубувват" бошадки " суннат" аст ё мулукиятхойи ғейри аз инки " бидъат" хастанд,мисли мулукияти " мурисий", " истибдодий" ва ..... шохони уммавий ва аббосий ва усмоний ва ...... ё мулукияти " машрута",ористукросий ва алигарший табақотий мисли ончики бар хукуматхойи демократи либирал ва социалист ва коммунисти кунуний хоким аст, ё мисли анвоъи жумхурийхо , федерализм, канфедерализм, феодализм ва даххо қолиби хукуматийи дигарки метавон ақоиди мухталифиро дар даруни онхо рехт. Масалан дар дохил: жумхурийи фаранса ё жумхурийи федерали олмон (герман) секуляризм аз новъи либирали он рехта шуда ё дар дохили жумхурийи халқи курайи шимолий секуляризм аз новъи социалистий ва чапи он рехта шуда ва ё дар дохили жумхурийи исломийи Эрон ислом аз новъи ташайюъ ва дар умури махаллийи соири мазохиби

исломий рехта шуда аст. Пас мухим қолиб ва ливон нест балки мухим ин аст чи чизи дар дохили он рехта шуда аст.

Дар ин сурат " хукумат" қудрати созмон ёфта ва мунсажим астки еки аз ин қолибхоро барои худиш интихоб карда ва қавонини хос мутаносиб бо ақоидишро нез дар ин қолибхо рехта аст ва бо ин находхойи мухталифики дар ихтиёр дорад хам тадбир мекунад ва сиёсатхо ва рахбурдхоро мушаххас мекунад ва хам ба рафторхойи ижтимоий жихат медихад ва бар ин рафторхо назорат мекунад ва мутобиқ бо қавонини хоким бар жомеъа амр ва нахий мекунад.

Нуктайи хийли мухим ва асосий ин астки мохияти тамоми хукуматхо хам мубтани бар итоат ва фармонбурдорий астки маъни ва мафхуми севуми дин аст баъди аз қудрати хукуматий ва қонун ва барнома. Холо агар мардум аз қавонин итоат накарданд хукумат бо қудрати хукуматий ва низомийки дар ихтиёр дорад мардумро мужозот мекунад ва онхоро бо зури аслаха мажбур мекунадки дар масирики қонуни асосийи жомеъа таъйин карда харакат кунанд. Инхам маъни ва мафхуми чохоруми динки мужозот кардан ва подош додан аст.

Ин хокимияти довлати исломий дар дорул ислом аз коноли хукумат ва находхойи ижтиходпазир ва мутағаййирики дар ихтиёр дорад ва метавонанд худро мутаносиб бо ниёзхо ва замон ва макон татбиқ диханд, се коргарди асосий дар жомеъа дорад:

أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ -١

(аз бейн бурдани гурснагий ва таъмини рифохи иқтисодийи дорул ислом). Ин коргарди собити иқтисодийи довлати исломий астки

маъмулан расидан ба он холати тадрижий дорад, аммо инки чи системи мутаносиб бо " вазъи мовжуд" ва " ниёзхойи руз" метавонад ин асосро пиёда кунад мутағаййир аст ва наметавон шикл ва қолиб ва сохтори вохидиро барои хамиша ва хамма жо тўвсия кард. Дар инжо масалан метавон мисли қолибхойи хукуматий, қолиби системхо ва равишхойи иқтисодийро бо хам муқояса кард аммо аз жихати мухтавоий на. Зеро мухтавойики дар ин системхо рехта мешавад жудоий аз қавонини хоким бар жомеъа ва ахдофи хокимиятхо нест.

وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ-٢

(аз бейн бурдани тарс ва таъмини амнияти аъзойи дорул ислом) ин хам коргарди собити амниятийи довлати исломий астки ба сурати инқилобийи худишро нишон медихад, аммо инки дар " вазъи мовжуд" ва бар асоси " ниёзхойи руз" чигуна ва бо чи абзорхойи метавон амнияти дорул исломро дар шикли калон ва фардийи он таъмин кард мутағаййир ва инъитоф пазир аст.

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ

(фарохам кардан ва тасхили заминахойи комилан озод " ибодатуллохи таоло" барои аъзойи дорул ислом)

« أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ »« وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ »

Ахдоф миён муддатий жихати бастарсозий ва хидоятгарий дар дорул ислом барои ибодоти озодонайи аллох таоло дар тамоми абъоди ибодат аст. Ибодат хам яъни хар чизи даруний ё зохирийки аллох таоло ба он рози бошад мисли ибодатхойи эътиқодий (иймон ба аллох ва малоика ва китобхойи қаблий ва қуръон ва қонуни шариати аллох ва қиёмат ва қазо ва қадар ва ....), қалбий (ховф

ва рижоъ – бим ва умид- тарс ва валоъ, буғз, кина ва ....) забоний (дуо, даъват, тасбех ва даъват , амр ба маъруф ва нахий аз мункар......) , бадaний (намоз,хижрат, жиход, руза, кор, хаж, татбиқи худудуллохи таоло ва .....), молий (закот, инфоқ ва .....). дар инжо

«فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ»

Хадафи боланд муддат ва ғоийи хокимият дар дорул ислом аст ва масоили иқтисодий ва амниятий абзорхойи жихати расидан ба ин хадафи нахоий дар дунё хастандки хадафи хилқати инсон ва жин хам хаст:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ (ذاريات/۵۶)

Ман жинхо ва инсонхоро жуз барои парастиши худ наёфаридам.

Дарул ислом ва довлати исломийки аз чохор унсури жамият, сарзамин, хукумат ва хокимият, таркиб ёфта аст бо ин се асос ва зерсохтхойи мушаххас, ва бахусус бо хадафи дироз муддат ва ғоийи он аз дорул куфрхо жудо мешавад.

Нуктайики лозим аст ба он ишора шавад тафовут бейни довлат ва хукумат аст. Хукуматхо абзор ва дастгох пиёда кардани коркардхо ва усули довлатхо хастанд ва жойгохи шабихи пеймонкор ё мошинро дорандки хам мутағаййир хастанд ва хам доройи умри махдуди хастанд, аммо довлатхо собит ва доройи собиқа ва умри тулоний хастанд.

Масалан барои тўвсифи дастгохи идорийи Абу Бакр сиддиқ ва Умар ибни Хаттоб ва Усмон ибни Афвон аз истелохи " хукумат" истефода мекунем ва на довлат. Хукумати ин бузургворон рафт;

аммо довлати исломий ҳам чанон тавассути ҳукумати Али ибни Аби Толиб ва Ҳасан ибни Али ба ҳаёти худиш идома дод.

Ин ҳокимияти довлати дорул ислом незки тавассути ҳукуматҳойи мутағаййир ва наҳодҳойи инъитофпазири он дар замини воқеъ мешавад доройи ду жанбайи доҳилий ва хорижий аст:

-Ҳокимияти доҳилий: яъни дар даруни дорул ислом манбаъи қудрати инсонийи дигари болотар аз довлати исломий вужуд надорад ва аъзойи дорул ислом наметавонанд алайҳи довлати исломийи худ ба ҳеч манбаъ иқтидори инсонийи дигари шикоят кунанд.

-Ҳокимияти хорижий ё истиқлол ҳам: ба ин маъностки довлати исломий намояндайи мардумони дорул ислом аст ва метавонад дар арсайи бейнал милалий аз суйи мардумони сокин дар дорул ислом сухани бигуяд ё амалиро анжом диҳад.

Аввалин истелоҳики дар ҳокимияти хорижий ва равобити бейнал милал бо он бархурд мекунем дипломосий ё фанни идорийи сиёсати хорижий ва ё танзими сиёсатҳойи хорижий астки нозир бар равобити хорижий аст ва ин дипломосий дар дорул ислом се ҳадафи куллийро дунбол мекунад:

1-Ҳифзи ислом ва киёни исломий.

2-Ҳифзи манобеъи дорул ислом.

3-Тағйири мавозених ба самти манобеъи муслимин ва озодсозийи сарзаминҳойи тахти ишғоли куффор.

Жихати расидан ба се хадафи мухимми хорижий усули бар хунари дипломосий ва сиёсати хорижийи муслимин хоким хастандки ин усул гох мужриёни дорул исломро ба музокара ва тафохум ва сулх наздик мекунанд ва гох ба жанги мусаллахона .

Бо онки ба сурати мовридий метавон ба оёт ва аходиси зиёдий ишора кард аммо ба сурати "мовзуъий" ва дар ек жамъбандий метавон усул ва хутути куллийи дипломосий ва рафтори сиёсати хорижий дар исломро дар 7 асли куллий баён кард:

1-Асли тўвхид ва даъват.

2-Асли хокимияти қонуни шариати аллох.

3-Асли риояти эхтироми мутақобил ва назокати бейнал милалий.

4-Асли рафтори мутақобил.

5-Асли вафойи ба ахд ва эхтиром ба қарордодхо ва пеймонхо.

6-Асли нафийи сабил ва иззат ва сиёдати исломий.

7-Асли таъмини амният.

Асл ва стротежики тўвхид ва даъват.

Дар равобити хорижийи исломий ва сийрайи росули хотам саллаллоху алайхи васаллам асли даъват бо михварияти тўвхид еки аз усули асосийи мовриди таъкид ва зербаноий ва еки аз стротежийхойи асосийи манхажи исломий ва еки аз мабонийи

равобити хорижийи дорул ислом ва довлат ва хукумати исломий аст. "Даъват" яъни дархости пазириши ислом аз ғейри мусалмон.

Аллох таоло ба унвони ек амри вужубий амр мекунад:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ -

мардумонро бо суханони устувор ва бажо ва хакимона ва мустадиллона ва огохона ва пандхойи нику ва зебо ба рохи парвардигорит фарохон,

وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ -

ва бо ишон ба шева хар чи никутар ва бехтар гуфтагу ва мужодала кун;

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ (نحل/ ١٢٥) -

(эй пайғамбар!) чироки бегумон парвардигорит огохтар ба холи касони астки аз рохи у мунхариф ва гумрох мешаванд ва огохтар ба холи касони астки рохнамуд ва рохёб мегарданд.

- قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي

Бигу: ин рохи ман астки ман (мардумонро) бо огохий ва биниш ва басират ба суйи худо мехонам ва пейравони ман хам (чанин мебошанд)

وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ (يوسف/ ١٠٨)

Ва худоро пок ва муназзах медонам, ва аз замрайи секуляристхо (ё ба забони арабий мушрикин) намебошам.

فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ

Ту нез мардумонро ба суйи он (ислом даъват кун) ва онгунаки - ба ту фармон дода шуда аст истодагий кун ва истиқомат дошта бош

- وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ (شورى/ ١٥) [1]

Ва аз хостхо ва хавасхойи ишон пейравий макун.

Бар ин асос росулуллох саллаллоху алайхи васаллам ба фармондахони худ сифориш мекард

« اغْزُوا باسْمِ الله في سَبيلِ الله، قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِالله،»

ба номи худо дар рохи худо бижангид ва бо касоники (бо радди охарин шариатиш) ба аллох куфр карданд бижангид,......... дар идомайи хадис омада аст баъди аз рубару шудани бо душманон ибтидо:

ادْعُهُمْ إِلَى الإِسْلاَمِ فَإِنْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ [2]

Ононро ба пазириши ислом фарохӯн. Агар ба ту посухи мусбат доданд аз ишон бипазир ва даст аз ишон бидор.

Аз Али ибни Аби Толиб розиаллоху анху хам нақл шудаки фармуд: " пайғамбар маро ба Яман фристод ва фармуд: ё Али бо хеч каси жанг макун, магар инки аввал уро ба ислом даъват карда боши."[3]

Замоники росулуллох саллаллоху алайхи васаллам "даъват" ро ба унвони стротежийи ироя медихад аз кужо шуруъ мекард? Аз куфр ба

---

[1] و آيات مشابه ديگر (آياتى چون : فرقان / ٥٢؛ مائده/٩٩؛ نمل /٣٥؛ نور/٥٤؛ عنكبوت/١٨؛ ياسين/ ١٧ و ...)

[2] أخرجه مسلم (١٧٣١)، والترمذي (١٦١٧)، والنسائي في ((السنن الكبرى)) (٨٧٦٥)، وابن ماجه (٢٨٥٨) واللفظ له، وأحمد (٢٣٠٣٠) ابى داود ٢٦١٢

[3] حسينعلى منتظرى ، **فقه الدولة الاسلاميه** ، قم، دارالفكر، ١٤١١ ،ص ,٧١١

тоғут (ла илаха) ва иймон ба аллох (иллаллох) онхам аз коноли "Мухаммад росулуллох" саллаллоху алайхи васаллам. Ва ин яъни тўвхид. *Холо агар дар ин масир муслимин мисли баччайики тоза забон боз карда дучори иштибохоти хам шаванд ба тадриж ислох мешавад. Мухим ин астки ба ин шикл шахс вориди доирайи ислом ва тўвхид шуда аст ва ин исломи худишро хам бо барпойи доштани намоз ва додани закот дар зохир нишон медихад.*

أُمِرْتُ أَن أُقاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَن لا إلهَ إلاَّ اللهُ وأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، ويُقِيمُوا الصَّلاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكاةَ، فَإذا فَعَلوا ذلكَ، عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وأَمْوَالَهم إلاَّ بحَقِّ الإسلامِ، وحِسابُهُمْ عَلَى اللَّهِ [٤]

Ба ман амр шуда астки бо мардум бижангам то инки шаходат бидиханд ба вахдонияти худованд "ла илаха иллаллох" , ва рисолати пайғамбар "Мухаммад росулуллох", ва намоз бапо доранд, ва закотро бипардозанд. Пас хар гох чанин карданд, хун ва молишон аз нохияйи ман мухтарам ва мухофизат шуда аст. Магар инки кори анжом бидихандки ислом, кушта шудан ва тасохуби амволишонро хақ дониста бошад (масалан муртакиби қатл ё дузди ё иртидод ва ......шаванд) ва хисоби инхо бо худост.

Аз росулуллох саллаллоху алайхи васаллам пурсида шуд хаққи ислом чист? Ва касоники хаққишон аст хунишон рехта шавад чи касони хастанд?

قِيلَ: وَمَا حَقُّهَا؟ قَالَ: «زِنًى بَعْدَ إحْصَانٍ، أَوْ كُفْرٌ بَعْدَ إسْلَامٍ، أَوْ قَتْلُ نَفْسٍ، فَيُقْتَلُ بِهِ [٥]

---

[٤] البخاري (١٣٩٩)، ومسلم (٢٠)

[٥] أخرجه البخاري (٣٩٢)، وأبو داود (٢٦٤١)، والترمذي (٢٦٠٨)، والنسائي (٣٩٦٦)، وأحمد (١٣٠٥٦) بنحوه، والطبراني في ((المعجم الأوسط)) (٣٢٢١) باختلاف يسير

Фармуд: касики зинойи мухсина бикунад, ё муртад бишавад ва аз ислом баргардад, ва ё инки касиро кушта бошадки; дар ин сурат кушта мешавад. Ё дар жойи дигари бо хамин мазмун росулуллох саллаллоху алайхи васаллам мефармояд:

لا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ، يَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وأَنِّي رَسولُ اللَّهِ، إلَّا بإحْدَى ثَلاثٍ: النَّفْسُ بالنَّفْسِ، والثَّيِّبُ الزَّانِي، والمارِقُ مِنَ الدِّينِ التَّارِكُ لِلْجَماعَةِ.[۶]

Шиъаёни жаъфарий хам тибқи ривоятики аз имоми Сажжод рохимахуллох нақл кардан нишон медихадки даъват бояд аз тӯвхид шуруъ шавад. Яъни доий бояд ибтидо торхойи анкабути ва хурофийи ширкро дар зехни куффор бо даъват ба тӯвхид ва ягона [۷].парастий пора созад ва сипас ахкоми динро арза намояд.

Холо ин даъватики бояд жахоний шавад ва бисёри аз хитобхойи он тамоми инсонхо аст ва гох бо " я айюхан насу" ва "я бани адам" [۸]шуруъ мешавад, ва ин хидоят хам шомили "нас" ва "аъламин"

мешавад ва жахоний аст ва ба қовм ва макони хосси таъаллуқ надорад, ва ин "даъват" ва дин бояд бар тамоми "куффори шишгонайи ошкор" ва куффори пинхони дохилий ва бовархойи ғалати онхо мусаллат шавад ва заминро аз хокимияти ин куффор пок кунад хамиша бар асоси сулх аст ё жанг? Ба иборати дигар, жихати , басати дини тӯвхидий ва пок кардани замин аз хокимияти ширк ва фасод ва тахкими қонуни шариати аллох жанг исолат дорад ё даъват ё сулх?

---

[۶] بخاری۶۸۷۸

[۷] ابوالفضل شکوری ، **فقه سیاسی اسلام (اصول سیاست خارجی)** ، قم ، نشر حر ۱۳۶۱ ، ج ۲ ، ص ۳۶۸

[۸]آیات مانند: بقره / ۱۸۵و ۱۸۷، آل عمران، ۱۳۸، ابراهیم / ۱ و ۵۲، نحل / ۴۴، کهف / ۵۴، جاثیه / ۲۰، زمر / ۴۱، حشر / ۲۱، انعام / ۹۰، یوسف/ ۱۰۴، ص / ۸۷، قلم/ ۵۲ و تکویر / ۲۷، انعام / ۱۹ و اعراف/ ۱۵۸/

Бояд дар назар дошта бошем масалайи озодсозийи инсонхо аз тасаллути "куффори шишгона" йи ошкор ва таблиғи ислом дар миёни ин инсонхо бо тахаммули ақида ексон нест. Дар ислом ғейри аз секуляристхо (ё ба забони арабий мушрикин) каси мажбур ба тарки дини худ намешавад ва тахаммули ақидайи бар ғейри аз секуляристхо вужуд надорад.

Дар ин сурат даъват ва таблиғ асл аст на жанг ё сулх, даъват хамиша буда ва хохад буд, фақат равиш ва услуби он фарқ мекунад. Дар кул, жанг вақти ба вужуд меоядки даъват, музокара ва дипломосий корсозий надошта бошад. Асли даъват хам бар хўвли михвари таблиғи "исломи комил" мечархад. Яъни баъди аз куфр ба тоғут (ла илаха) ва иймон ба аллох (иллаллох) аз коноли "Мухаммадан росулуллох" касоники ухдадори таблиғи дини аллох мешаванд бояд тамоми исломро таблиғ ва "амал"ий кунанд на бахши аз онро. Исломи комилро таблиғ ва "амалий" кунанд на исломи ноқисро.

Секуляристхо(ё ба забони арабий мушрикин) мутаносиб бо қудрати низомийики доранд ижоза нахоханд дод қавонини бар халофи қавонини секуляристий дар жомеъайи тахти контроли онхо пиёда шаванд ва муслимин ва пейравони соири шариатхойи осмоний ва хатто мухолифини секуляри худро мажбур хоханд кардки тобеъи қавонини мовриди пазириши онхо шаванд.

Дар инжо муслимин мажбур хоханд шудки ба далили залилий ва дармондагийки дар он офтоданд аз бисёри аз қавонини шариати аллох ва садхо оя ва хадис ба нафъи секуляристхо сарфи назар

карда ва бо пазириши "амалий" қавонини секуляристий, худро бо чанин хақорати созгор кунанд.

Ин хақорат ва залилий бар тавозеъ ва мудоро нест, чун мудоро ва нармиш дар хенгоми будани қудрат маъни пейдо мекунад на дар хенгоми вужуд зиллат ва залилий. Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам бо онки ба сурати махфиёна ибодоти чун намозхойи жамоат ва жаласоти ақидатий ва ......ро анжом медод аммо ба далили химоят ва пуштибонийи қудрати низомийи шамширхойи бани хошим аз ишон харгиз аз кучактарин бахши шариат сарфи назар накард ва исломи комилро расонд ва исломи комилро пиёда ва амалий кард.

Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам бо онки дар ин рох мовриди азият ва озорхойи қарор мегирифт аз хеч талоши жихати аз бейн бурдани ин зиллат ва залилий ноши аз хокимият ва зулми секуляристхо дариғ накард ва мумониъати барои касоники ба хар нахви мехостанд ин зиллатро аз бейн бибаранд ба амал наёвард. Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам пейваста дар талош будки ин лакайи нанги зиллат ва зердаст буданро пок кунад на инки бо он зиндагий мусолимат омизий дошта бошад. Аммо секуляристхойи қурайш ва замони мо тамоми саъйишон бар ин астки муслиминро ба зиндагийи залилонайи тахти хокимияти қавонини секуляристий одат диханд.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Вассаламу алайкум ва рохматуллохи ва барокатух.

Асл ва стротежийи тӯвхид ва даъват (2) (бахши 13)

дар хамон дӯврайи Маккийки иддайи онро бахонайи барои адами эълони тӯвхиди комил ва адами эълони куфр ба тоғут ва валоъ ва бароъ ва рози нигах доштани ихсосоти куффори секуляр ва хатто муртаддини секуляри махаллий ва адами "амал" ба исломи комил қарор доданд, росулуллох саллаллоху алайхи васаллам ба фармони аллох бо қотиъияти хар чи тамомтар ва бидуни кучактарин созиш [٩]ва мудохинайи бо эълони тӯвхиди комил секуляристхойи қурайшро

бо лафзи " кофар" мовриди мухотоб қарор дода ва аз бакор бурдани каламайи кофар ва жохил, нодон ва ончи лиёқатишро доранд, ибойи нез надорад; то куффор бифахмандки куфр ба тоғут , валоъ ва бароъ, таблиғи исломи комил ва пойбандий ба қавонини шариат ва ахлоқ ва рафтори ақидатий чизхойи нестандки қобили муомала ва созиш бошанд.

Дар хамон дӯврони заъаф ва нотавоний дар Макка ин сухани Иброхим дар сурайи Анъом нозил мешавадки:

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ حَنِيفاً وَمَا أَنَاْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (انعام/٧٩).

Бегумон ман руба суйи каси мекунамки осмонхо ва заминро офарида аст, ва ман (аз хар рохи жуз рохи у) ба кинорам ва аз замрайи секуляристхо (ба забони арабий мушрикин) нестам.

---

[٩] لا اله = کفر به طاغوت والا الله = ایمان به الله

Бале, замоники гуфти ман жузви секуляристхо нестам ва "амалан" аз секуляристхо фосила гирифти дар воқеъ қавонин ва ахкоми онхоро нез рад карди ва касики амалан бо секуляристхост ва дар забон чизи дигари мегуяд хаддиақалиш ин астки дуруғгуйиеки жузви жузви дорудастайи мунофиқин аст.

Замоники бузургони секуляри қурайш чун Валид ибни Муғийра, Ос ибни Воил, Хорис ибни Қайс, Умайя ибни Халаф ва ..... аз росулуллох саллаллоху алайхи васаллам мехохандки ек сол қавонини дини секуляристийи онхо хоким шавад ва соли хам қавонини дини ислом, сурайи кафирун

« قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ »

Ба унвони хифдах ва хиждахимин сурайи қуръон нозил мешавад то нишони бошад аз истиқлоли қонун ва рафтори ақидатийи муслимин ва инки ек мусалмон харгиз тахти фармони куффор намеравад.

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (کافرون/۶)

Дини шумо барои худитон ва дини ман барои худам. Алова бар ин сура, аллох таоло ба секуляристхойи қурайш мефармоянд:

«قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِّى أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ» (زمر/ ۶۴)

Бигу: эй нафахмхо, оё ба ман фармон медихидки ғейри аз худоро ибодат кунам?

Секуляристхойи қурайш замоники ин андоза қотиъияти росулуллох саллаллоху алайхи васалламро мушохада намуданд ба тури комил ноумид нашуданд, балки бо ками ақабнишиний ва танозул, аз

росулуллох саллаллоху алайхи васаллам хостандки баъзи аз қавонин ва дастуротики оварда астро таъдил кунад ва гуфтанд:

«... ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَٰذَا أَوْ بَدِّلْهُ...»

Қуръони жуз ин қуръон биёвар ё хамин қуръонро тағйир биде.

Аммо боз ба росулуллох саллаллоху алайхи васаллам фармон мерасадки бо қотиъият дар жавобишон бигуядки:

«قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِن تِلْقَاء نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلاَّ مَا يُوحَى إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ» (يونس/ ١٥)

Бигу: маро нарасадки худсорона ва ба мейли худ онро тағйир дихам. Ман жуз ба дунболи чизи намеравам ва жуз чизиро намегуямки бар ман вахий гардад. Агар аз фармони парвардигорам тахаттий кунам, аз азоби рузи бузурги метарсам.

Куффори секуляри (мушрик) ахли созиш ва мудохина бо шариатгароён хастанд:

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ (قلم/ ٩)

Ишон дуст медорандки нармиш ва созиш нишон дихи, то онон хам нармиш ва созиш кунанд.

Ахли тўвхид набояд бо онхо созиш кунанд. Аллох таоло қотиъона ба тамоми инс ва жин фахмонидки тағйир ва табдил ва кам ва зиёд кардани қонун ва хукми аллох ва тағйир дар рафтори ақидатийи муслимин хостайи секуляристхост, аммо анжоми ин кор, хориж аз қаламруйи ихтиёроти росулуллох саллаллоху алайхи васаллам ва соири бандагон аст, ва харгуна тахриф ва аваз намудани қонуни

шариати аллох ва дастуроти дин ва созгор кардани шариати аллох бо хостахойи секуляристхо ва соири куффор гунохи нобахшуданий ва дар пей дорандайи азоби ухравий аст, ва хеч кас, хатто пайғамбар, дар сурати сарпичий аз фармонхойи худо аз азоби ухравий дар амон нестанд.

Секуляристхо чунончи ба Абу Толиб гуфта буданд хозир буданд росулуллох саллаллоху алайхи васалламро ба унвони хокими худ қарор диханд. Яъни масалайи намояндагий ва узвият дар порламони дорун надва ва ё додани масулияти идорий ва визорати он замон мисли хижобат (калиддорийи каъба) ,ливоъ (парчамдорий дар жангхо) , рифодат (пазироий аз хужжож) ва сиқоят (об додан ба хужжож) ва ғейрих матрах набуд балки рахбариятро ба росулуллох саллаллоху алайхи васаллам сифориш доданд ба шартики ё ек сол бар асоси қавонини онхо амал кунад ва соли хам бар асоси қавонини шариати аллох ё инки баъзи аз қавонини шариати аллохро ижро накунад ва чизхойи дигариро ба жойи онхо қарор дихад. Аммо аллох таоло бо тахдид ба росулуллох саллаллоху алайхи васаллам мефармояд:

* وَإِن كَادُواْ لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لاَّتَّخَذُوكَ خَلِيلاً

Наздик буд кофарон(бо нейрангхойи гуногун) туро аз (хукм) ончи ба ту вахий кардам мунсариф гардонанд то жуз қуръонро ба мо нисбат дихи, ва он гох туро ба дусти гиранд

* وَلَوْلاَ أَن ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدتَّ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلاً

Агар мо туро устувор ва побаржойи (бар хақ) намедоштем, дур набудки ба миқдори ночиз ва андаки бидонон бигаройи

إذاً لَّأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لاَ تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا(اسراء / ۷۳-۷۵)

Ва (ва агар чанин мекарди) дар ин сурат азоби дунё ва азоби охират (ту) ро чандин баробар (месохтем ва) ба ту мечошондем. Сипас дар баробари мо ёр ва ёвари намеёфти (то азоби моро аз ту ба дур дорад)......

Ин хитоб ба "рохматал лилаъламин" аст, вой бар холи дигароники ё кулли қавонини шариати аллохро ба нафъи секуляристхо кинор заданд ё аз бахшхойи аз қонуни шариати аллох сарфи назар карданд ва тобеъи қавонини куффор шуданд.

Пас асли тўвхид ва исломи комил дар масалайи "даъват" чизи нестки битавон заррайи аз бахши аз он сарфи назар кард. Бар ин асос астки бузургони мо гуфтанд ё исломи комил ё хеч, ва бар хамин асос астки росулуллох саллаллоху алайхи васаллам мефармояд: " ба худо агар хуршидро дар дасти рост ва мохро дар дасти чап бигозорандки аз даъвати хувиш даст бардорам аз пой нахохам нишаст то худо дини маро ривож дихад ё жон бар сари он гузорам".[۱۰]

Дар ин сурат хеч узри барои ахли даъват вужуд надорадки бо он битавонанд ноқис созийи қавонини шариати аллох дар амри таблиғи исломи комилро тўвжих кунанд. Жойгохи мубаллиғи дини ислом бо ек мусалмони оддийки тамоми талошиш ин астки аз иймониш мухофизат кунад бисёр фарқ дорад. Иддайики худишонро ахли даъват медонанд саъй доранд масалайи панохандa шуданд ба секуляристхо (ё ба забони арабий мушрикин) ро бахонайи жихати

---

[۱۰] ابن هشام ، **السيره النبويه**، ج ۱، ص ۲۸۵-۲۸۴

адами истиқлоли ақидатий ва амалийи худишон қарор диханд. Шахси доий хатто агар мисли росулуллох саллаллоху алайхи васаллам шамширхойи бани хошимро дошта бошад бояд қудрати низомий бошадки аз у химоят кунад ва гарна дар миёни қудратхойи хукуматийи куффор ва бахусус куффори секуляр тахти хеч шароити нахохад тавонист даъватгар ба исломи комил бошад ва ба исломи комил амал кунад.

Доий мумкин аст шароити сахти иқтисодий мисли шаъби Аби Толибро тахаммул кунад аммо агар қудрати низомийро аз даст бидихад ва ба жойи Абу Толиб касони чун Абу Лахаб сохиби ин қудрати низомий шаванд ва ин химояти низомийро аз даъватгар дариғ кунанд хатто агар росулуллох саллаллоху алайхи васаллам хам бошад бояд дунболи шамширхойи дигар ва қудрати низомийи дигар жихати химоят аз даъватиш бигардад хар чандки дар Тоиф хам санг борон шавад ё ба Мадина фарор кунад. Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам мефармояд: " то замоники Абу Толиб зинда буд қурайш натавонист газанди мухимми ба ман бирасонад.[١١]

Абу Толиб раиси бани хошим ва сохиби қудрати низомийи бани хошим буд.

Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам замоники аз тоиф баргашт дар панохи шамширхойи шахси мушрик чун " Мутъам ибни Адий" қарор гирифт ва даъватишро ба сурати комил идома дод. Соири муслимин хам чун Усмон ибни Афвон , Абу Хузайфа ва дигаронки дар панохи ашхос ё ақвоми мушрик қарор гирифта буданд дар амал ба

---

[١١] همان، ج ٢، ص ٥٨

тамоми ончики ба он иймон доштанд озод ва мустақил буданд ва ҳаммаро анжом медоданд ва каси қавонини дигарро бар онҳо таҳмил намекард.

Дар инжо шахс ё қабилайи паноҳ диҳанда дар ҳеч ек аз афъол ва рафторҳойи амалий ва қавонини дохилийи муслимин даҳолат намекард. Ҳоло агар шахси ба ҳамин баҳонайи паноҳандагий вориди ек кишвар ё жомеъа ва ҳизби гардад ва сипас дар қавонин ва барномаҳояш мажбур ба итоат аз аҳкоми онҳо гардад; ва ҳатто натавонад аҳком ва қавонин илоҳийро дар ҳайтайи зиндагийи мубориэотияш ҳамчун замони росулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам бидуни кам ва кости анжом диҳад, ин дигар паноҳандагий нест, балки узвият шудан дар қонун ва барномайи онҳо аст ва ин шахс узви аз онҳо ва фарди аз афроди онҳо маҳсуб мегардад. Росулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам мефармояд:

مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ [12]

ҳамин ташобеҳ дар қавонин ва барномаҳо ва аъмол боис мешавадки сарпарастий ва ҳокимияти куффорро нез бипазиранд:

مَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ (مائده/۵۱)

Ҳар каси аз шумо ононро ба сарпарастий бипазирад бегумон у аз замрайи ишон башумор меравад.

***Замоники Абу Бакр сиддиқ қасди ҳижрат** ба ҳабаша дошт аммо тавассути "ибни Дағина" ки бузург марди қабилайи қорра мовриди ҳимоят ва паноҳандагий қарор мегирад, қурайшийҳо гуфтанд: ба*

---

۱۲ أخرجه أبو داود (۴۰۲۹)، والنسائي في ((السنن الكبرى)) (۹۵۶۰)، وابن ماجه (۳۶۰۷)، وأحمد (۵۶۶۴) باختلاف يسير.

Абу Бакр бигу дар манзили худ маросими мазхабияшро бажой оварад ва намозишро бихонад то мужиби гумрох шудани фарзандонимон нашавад. Аммо Абу Бакр дар пушти хонаш макони сохтки онжо намоз бихонад ва дар онжо бо садойи боланд қуръонро тиловат мекард ва дигарон садойи қуръони уро мешаниданд ба хамин далил мушрикони Макка аз ин жараён харросон шуданд ва ибни Дағинаро фаро хонданд ва ба у гуфтанд мо панохандагийи Абу Бакрро ба шарти пазирофтемки дар манзили худ ибодат кунад. Аммо у аз ин хад гузашта ва дар пушти хона масжиди сохта ва намоз ва қуръон хонданро ошкор карда аст ва метарсем занон ва кудаконимонро гумрох кунад.

Абу Бакр ба "ибни Дағина" гуфт: ман харгиз аз кори худ даст барнамедорам ва хаққи панохандагийро ба шумо мустарид менамоям [١٣]ва ба панохандагийи худованд рози хастам.

Дар он замон сарфи хўндани қуръон *дар маконхойи умумий хукми даъватро дошт, чун арабхо ба содагий қуръонро мефахмиданд ба хамин далил ин кори Абу Бакр хукми даъват дошт ба хамин далил секуляристхойи қурайш панохандагийи Абу Бакрро мехостанд танхо ба ибодат дар макони махдуд кунандки ба дигарон нарасад, "ибни Дағина" тавоноийи химоят аз озодийи даъват ва "амал" ро надошт, пас Абу Бакрро дар миёни еки ду рохи ақидатий мухайяр кард ё аз озодийи даъват ва "амал" сарфи назар кунад ва дар сояйи химояти у дар манзили худ ба ибодати хувиш бипардозад ва бо озодий зиндагий кунад ё масулияти даъват ва "амали" ошкорро мутахаммил шавад*

---

١٣ مختصر السيره، ص ٨٨-٧٨

ва аз зери химояти у берун ояд. Абу Бакр рохи дувумро интихоб кард ва балойи рох даъват ва "амал" дар рохи худоро бар амният ва озодийи ибодат дар манзил таржих дод.

Ин панохандагий аз панохандагийи Абу Толиб пойинтар буд. *Чироки панохандагийи Аби Толиб мабний бар озодийи даъват ва озодийи "амал" буд. Ба хамин далил Абу Бакр панохандагийки тейи он натавонад ба қавонини шариати аллох даъват ва "амал" кунадро пас мезанад ва авоқиби ноши аз пас задани ин панохандагийро бехтар аз кинор находани даъват ва "амал" ба бахши аз қонуни шариати аллох медонад.*

Муслимин хатто агар чун Саъад ибни Аби Ваққос розиаллоху анху қудрати доштанд ижоза намедоданд секуляристхо хатто намоз ва ибодати онхоро тамасхара кунанд чи расид ба инки дар анжоми [۱۴]хукми шаръий мумониъати ба амал оваранд, ва касони чун Усмон

ибни Мазъун хамки панохандагийи мушрикинро рад карда буд бо мухолифин даргир мешавад ва ба зад ва хурд пардохт то хаддики [۱۵]суратиш кабуд мешавад. Ва Умар ибни Хаттоб хам дар муқобили

ришханди кофарон тавони тахаммул надошт ва бо онон ба зад ва [۱۶].хурд пардохт ва то ғуруби офтоб бо онон даргир буд.

Иддайи аз ин мўъминин бар халофи Сумайя ва Аммор ва Ёсир ва Билол ва ...... ахли даъват буданд ва дар миёни мардум ба бо қироати қуръон ба ислом даъват медоданд ва бо онки

---

[۱۴] عبد السلام هارون ، **تهذيب سيرة ابن هشام** ، قاهره ، مكتبه السنه ، ۱۴۰۸ ص ۵۷

[۱۵]ابن هشام، **سیره النبویه**، ج ۲، ص ۹-۱۰

[۱۶]مبارکفوری، **خورشید نبوت**، ص ۱۲۰، از ابن جوزی

медонистандки танхо хастанд ва мумкин аст садамоти жиддийи жисмий хам ба онхо ворид шавад, жихати шикастани убухат ва шавкати душманон бо онон даргир мешуданд ва авоқиби ин даргирийро нез мепазирофтанд.

Посухи Усмон ибни Мазъун ба Валид ибни Муғийра, бар миқдори итминон ва эътимоди қалбийи амиқ у ба аллох таоло ва пазириши авоқиби амалиш далолат мекунадки гуфт: " эй Або Шамс! Ман дар панохи каси хастамки аз ту азизтар ва нийрумандтар аст ва чашми солими ман ниёзманди хамон чизи астки чашми мажрухам дучор [١٧]*гашта аст" аллох таоло дар мовриди ин даста аз мўъмининки*

« آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ»

ки иймон оварда бошанд ва бар парвардигоришон таваккул ва эътимод карда бошанд дар мовриди еки аз сифоти онхо мефармояд:

« وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنتَصِرُونَ» (شورى / ٣٩)

Ва касонияндки агар ситами бадишон шуд, хувиштанро ёрий медиханд (ва зери бори зулм намераванд) ва ба интиқом бармехезанд.

Дар хенгоми касби қудрати хукуматий хам боз исломи ноқис ва кинор находани бахши аз қавонин ва ахкоми шариати аллох таоло аз каси пазирофта намешавад:

саллаллоху алайхи васаллам мукул карда буданд, ва мегуфтанд: вайро бо қовм ва қабилайи худиш вогузорид! Агар бароишон ғалаба

---

[١٧] ابن هشام،**سيره النبويه**، ج ٢، ص ١٠

ёфт маълум мешавадки пайғамбари ростин аст!? Баробарин, вақтики фатхи Макка ба вуқуъ пейваст, хар тоифа ва қабила барои ислом овардан шитоб гирифтанд.....[18]

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا (فتح/١-٢)

Фатхи сарзамин ва пийрузийи зохирий дар тағйири авзоъ ва шароит, ва иззат бахшидан ба ислом ва муслимин, ва мовзеъгирийи мардум дар баробари мусалмонон мужрийи қонуни шариат, ва гардан находани онон ба қонуни шариати ислом, хамиша муъассир буда аст. Ин буъди мухим чанон заминайиро фарохам месозандки қуръон танхоий бо калом барандайи худ аз ухдайи он барнамеояд:

«إِنَّ اللهَ يَزَعُ بالسُّلطانِ ما لا يَزَعُ بالقرآنِ»[19]

Худованд бо хокимият ва қудрати хукуматий, кориро ба анжом мерасонадки , бо қуръон ба анжом намерасонад.

Дар чанин шароити хайатхойи намояндагийи ақвом ва қабоили секуляр ба Мадина омаданд, еки аз ин хайатхо мутаъаллиқ ба сақиф буд, раиси он хайат дархост кардки росулуллох саллаллоху алайхи васаллам барои онон пеймони бинависанд, ва бо секуляристхойи сақиф сулх кунанд мабний бар инки ба онон ижоза дихандки зино бикунанд ва шароб бинушанд ва рибо бухуранд, ва ибодатгохи бути бузургишон лотро ба онон вогузоранд, ва ононро аз намоз муоф кунанд, ва аз онон нахохандки ибодатгохи бутхойишонро ба дасти худишон хароб кунанд.

---

[18] صحيح بخارى، ج ٢، ص ٦١٥- ٦١٦.
[19] قد رُوِىَ عن عمر وعثمان رضى الله عنهما

Ин дастхостхо дақиқан бахши аз хамон дархостхойи астки секуляристхойи кунуний бар муслимин тахмил намуданд. Росулуллох саллаллоху алайхи васаллам қотиъона хозир нашуд хеч ек аз дархостхойи ин секуляристхойи илтиқотийро бипазирад. Ба хамин далил чорайи жуз ин наёфтандки дар баробари кулли қонуни шариат таслим шаванд на бахши аз он:

Инхо назди росулуллох саллаллоху алайхи васаллам бозгаштанд ва таслим шуданд ва ислом оварданд, ва шарт кардандки шахси росулуллох саллаллоху алайхи васаллам вайрон кардани ибодатгохи [20] *бути бузургишон лотро бар ухда бигиранд.*

Имруза, секуляристхойи жахоний ва секуляристхойи махаллий аз муслимини шариатгаро, дархости ғейри аз дархости секуляристхойи сақиф надоранд; онхо исломи ноқисро мехохандки дар умури ижтимоий, омузиш ва парвариш, иқтисод, хунар, қавонини жазоий ва маданийи жомеъа ва ....дахолати надошта бошад ва хукм ва қонуни аллох дар ин заминахо кинор зада шуда ва хукм ва қонуни худишон жойгузин гардад. Онхо исломро мехохандки ба онхо ижоза дихад зино кунанд, шароб бинушанд, рибо бухуранд, намоз нахонанд ва ....

Оё шумо чанин мовжудотиро дар атрофи худ намебинид? Пас шак накунидки хеч харакати аз ин жохилхо вужуд надорад илло инки ё дар қуръон баён шуда ё дар суннати сахих, ва инхо хеч чизи жадиди надоранд. Мумкин аст фасоди ақидатий ва рафторий ва ахлоқийи ин мовжудот дар миёни қовми мусалмони мо жадид бошад, аммо дар

---

[20] ابن‌هشام،**سيرۀ النبويه**، ج ۲، ص ۵۲۷-۵۴۲ / زاد المعاد، ج ۳، ص ۲۶-۲۸؛.

торихи қуръон ва суннати сахих, ин ақоид ва рафторхойи фосид жадид нест ва мо қарнхост бо рафтори зохирий ва хатто ақоид ва хостахо ва ахдофи палиди даруний ва қалбийи ин мовжудот аз тариқи парвардигоримон ва пайғамбаримон ошнойи дорем ва харакат ва рафторхойи ин мовжудот барои мо қобили пешбиний аст.

Пас ба суханон ва шубхоти ин душманони қонуни шариати аллох ва бахусус ба жанги равоний ва шубхоти дорудастайи мунофиқин дар тўвжихи амал накардан ба бахшхойи аз қонуни шариати аллох ва таслими қавонини секуляристхо шудан таважжух накунид ва бигуйид:

قُل لاَّ تَعْتَذِرُواْ لَن نُّؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ (توبه/۹۴)

Бигу: узр ва бахона наёварид. Мо харгиз ба шумо бовар намекунем. Худованд моро аз хабархойитон огох карда аст (воқеияти шуморо медонем ва медонем чи хастид?)

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Вассаламу алайкум ва рохматуллохи ва барокатух.